

ŚW. BAWON W FILATELISTYCE

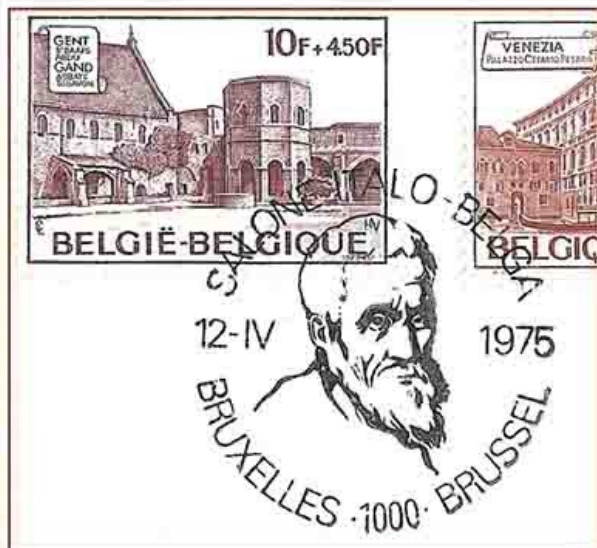
Związek św. Bawona (589 – ok. 654) z sokolnictwem rozpoczął się wraz z powstaniem legendy, wedle której późniejszy święty oskarżony o kradzież niezwykle cennego sokoła, skazany został na śmierć przez powieszenie. Tuż przed wykonaniem wyroku biały sokół usiadł na szubienicy, ratując skazańca od śmierci.

Sokolnictwo w VI i w VII wieku było na terenach Austrazji, ówczesnego państwa Franków, w stadium organizacji. Polowali z ptakami łowczymi szlachetnie urodzeni i duchowni, którym w 506 r. na soborze w Agacie zabroniono pod groźbą surowych kar

polowania pod pierzem. W VIII w Karol Wielki założył w Nymwegen (dzisiejsza Holandia) słynną sokolarnię, a z rozkwitem rycerstwa (zakonów) sokolnictwo stało się stylem życia, ulubioną rozrywką w dobrym tonie. Pojawiły się służby sokolnicze, najlepsi falconari obypywani byli zaszczytami. Być może w tym okresie narodziła się legenda wiążąca św. Bawona z sokołem, a związek ten niewątpliwie datuje się od późnego średniowiecza, bowiem wg legendy (pokazanej także w 1673 r. na obrazie anonimowego malarza) podczas oblężenia Haarlemu w 1274 r. przez rycerzy Kennemerlandu ukazał się na niebie święty Bawon z mieczem w prawej i sokołem w lewej ręce, przeganiając przestraszonego wroga, ratując miasto od niewoli.

Żywoty św. Bavona pochodzące z IX, X i XII wieku są typowe dla średniowiecznych bohaterów: szlachetne urodzenie, tragedie życiowe, hulaszczy tryb życia, spektakularne nawrócenie (zawierzenie Bogu), ubóstwo i pustelnicтво, pomoc ubogim wiernym, nauczanie, czynienie cudów. Według takiego schematu stworzono też żywot patrona sokolników, wplatając weń fakty z realnego życia świętego. Urodził się on ok. 589 roku w zacnej rodzinie szlacheckiej zamieszkującej średniowieczną Hesbanię (prowincja Limburg i Liege). Na chrzcie otrzymał imię Aldowin (Allowin), a w rodzinnym domu szlacheckim wychowanie w dobrobycie i religijności. Za-

możność i pokusy wieku młodzieńczego były na tyle silne, że Aldowin pędził hulaszczy tryb życia, nie zważając na chrześcijańskie normy etyczno-moralne. Dopiero po śmierci żony Adilione, pod wpływem pobożnej córki Algetrudy i kazań mnicha Amandusa nastąpiło opamiętanie się Bavona, który środki ze sprzedanego majątku przeznaczył na benedyktyński klasztor

Na znaczkach i na ilustracji całości pocztowej fragmenty klasztoru pw. św. Bavona w Gent. Na datowniku u góry portret św. Bavona, u dołu św. Bavon na koniu w pozycji sokolniczej.

pw. Św. Piotra w Gent (Gandawie), zamieszkał w nim i prowadził ascetyczne życie zakonne, głosząc z Amandusem słowo Boże. Klasztor ten po latach otrzymał imię św. Bavona.

Zakonnik, w drodze do świętości, za zgodą swego mistrza i przełożonego Amandusa, zamieszkał w podgandawskim lesie w pniu drzewa, pędząc pustelnicze życie, żywiąc się ziołami i wodą. Zmarł śmiercią naturalną w 645 roku w lepiance (pustelni) postawionej na trasie zdążających do Gandawy pielgrzymów, których nauczał. Pochowany został w klasztorze w Gandawie. Atrybutem świętego jest biały sokół, kamień na którym spał, i który nosił na ramieniu, doznając dodatkowych trudów, wydrążone drzewo (buk) i miecz, z którym ukazał się nad Haarlemem.

Na znaczku fragment obrazu Jana van Eycka w katedrze św. Bavona w Gent. Na datowniku św. Bawon wypuszcza sokola.

Św. Bawon jest patronem Gandawy i Haarlemu. Jest on popularnym świętym w Belgii i Holandii, patronuje co najmniej 32 świątyniom.

Do najbardziej znanych dzieł sztuki z wizerunkiem św. Bavona należą obrazy: *Św. Bawo przybywa do katedry w Gandawie* pędzla P.P. Rubensa z 1611/12 roku, *Św. Bawo*, pędzla Geertgena tot Sint Jansa wystawiony w Ermitażu (Sankt

U góry katedra św. Bavona w Gandawie (Sint-Baafskathedraal). U dołu na datowniku okolicznościowym kościół św. Bavona w Lauve (Belgia)

Petersburg) oraz obrazy nieznanymi malarzy zatytułowane *Św. Bawon z sokolem i kamieniem* w kościele św. Mikołaja w Zoetermeer (Holandia). *Św. Bawon ratuje Haarlem z 1673 r.*, znajdujący się w katedrze w Haarlemie. Patron sokolników przedstawiony jest też w postaci kilku posągów znajdujących się m.in. w Gandawie, Lauve i w Metropolitan Museum of Art. Św. Bawona wspominamy 1 listopada.

Krzysztof Mielnikiewicz

Belgijską całość pocztową ilustruje fragment obrazu pędzla P. P. Rubensa. Obraz ten pt. „Przybycie św. Bavona do Gandawy” znajduje się w katedrze w Gandawie.

